

Asia C-34/23**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

24.1.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Sąd Okręgowy w Koszalinie (Puola)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

30.12.2022

Kantaja:

RF

Vastaaja:

Getin Noble Bank S.A.

Pääasian kohde

Kanne, jossa vaaditaan vastaajana olevan pankin kanssa tehdyn, Sveitsin frangiin indeksoidun kiinnelainasopimuksen toteamista pätemättömäksi ja rahamäärän maksamista, sekä kantajan hakemus muun kuin rahamääräisen vaatimuksen turvaamiseksi siten, että menettelyn osapuolten oikeudet ja velvollisuudet säännellään menettelyn ajaksi niin, että kantajan velvollisuus maksaa lainaeriä sopimuksessa määriteltynä määrinä ja eräpäivinä keskeytetään.

Ennakkoratkaisukysymyksen kohde

Direktiivin 2014/59 70 artiklan 1 kohdan tulkinta, jonka tarkoituksena on selvittää, koskeeko kielto, josta mainitussa säännöksessä säädetään, ainoastaan mahdollisuutta turvata rahamääräinen vaatimus perintämenettelyssä vai koskeeko se minkä tahansa turvaamistoimenpidemenettelyn käynnistämistä kriisintarkaisun kohteena olevaa yhtiötä vastaan.

Ennakkoratkaisukysymys

Koskeeko kielto, josta säädetään luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä sekä neuvoston direktiivin 82/891/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2001/24/EY, 2002/47/EY, 2004/25/EY, 2005/56/EY, 2007/36/EY, 2011/35/EU, 2012/30/EU ja 2013/36/EU ja asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta 15.5.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU 70 artiklan 1 kohdassa, ainoastaan mahdollisuutta turvata rahamääräinen vaatimus perintämenettelyssä vai koskeeko se minkä tahansa turvaamistoimenpidemenettelyn käynnistämistä kriisinratkaisun kohteena olevaa yhtiötä vastaan?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 12 artikla ja 169 artiklan 1 kohta

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 38 artikla

Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY johdanto-osan 4, 21 ja 24 perustelukappale, 6 artiklan 1 kohta, 7 artiklan 1 kohta

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä sekä neuvoston direktiivin 82/891/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2001/24/EY, 2002/47/EY, 2004/25/EY, 2005/56/EY, 2007/36/EY, 2011/35/EU, 2012/30/EU ja 2013/36/EU ja asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta 15.5.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU (jäljempänä direktiivi 2014/59) johdanto-osan viides perustelukappale ja 70 artiklan 1 kohta

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Puolan perustuslain (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej) 76 §

23.4.1964 annetun siviililain (Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny) 5, 22¹, 43¹, 44 ja 45 §, 58 §:n 1–3 momentti, 353¹ §, 358¹ §:n 1–4 momentti, 359 §:n 1 ja 2 momentti, 385¹ §:n 1–4 momentti

Pankeista 29.8.1997 annetun lain (Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe) 69 §:n 1 ja 2 momentti (sellaisina kuin ne ovat muutettuina 31.8.2007)

Pankkien vakuusrahastosta, talletussuojajärjestelmästä ja pakollisista rakenneudistuksista 10.6.2016 annetun lain (Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz

przymusowej restrukturyzacji, jäljempänä pankkien vakuusrahostosta annettu laki) 135 §:n 1 ja 4 momentti

Siviiliprosessista 17.11.1964 annetun lain (Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, jäljempänä siviiliprosessilaki) 13 §:n 2 momentti, 199 §:n 1 momentti, 730 §:n 1 ja 2 momentti, 730¹ §:n 1, 2, 2¹ ja 3 momentti, 731, 737 ja 738 §, 743 §:n 1 ja 2 momentti, 755 §

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu vahvistus- ja maksukanne asiassa, jossa kantajana on RF ja vastaajana GETIN Noble Bank SA, jonka kotipaikka on Varsovassa (Puola). Kantaja vaatii vahvistamaan, että vastaajan kanssa 31.8.2007 tehty, Sveitsin frangiin indeksoitu kiinnelainasopimus on pätemätön. Lisäksi kantaja vaatii, että vastaaja velvoitetaan maksamaan kantajalle 80 657,30 Puolan zlotya (PLN) lakisääteisine korkoineen. Toissijaisesti kantaja vaatii vahvistamaan, että kantajan yksityiskohtaisesti kuvaamat sopimuksen määräykset ovat kiellettyjä sopimusehtoja eivätkä sido kantajaa. Tämän vaatimuksen lisäksi kantaja vaatii, että vastaaja velvoitetaan maksamaan kantajalle 28 780,01 PLN lakisääteisine korkoineen.
- 2 Kanteen lisäksi kantaja on jättänyt hakemuksen muun kuin rahamääräisen vaatimuksen turvaamiseksi siten, että menettelyn osapuolten oikeudet ja velvollisuudet säännellään menettelyn ajaksi niin, että kantajan velvollisuus maksaa lainaeriä sopimuksessa määriteltynä määrinä ja eräpäivinä keskeytetään turvaamistoimenpiteen aloituspäivästä alkaen siihen asti, kunnes asiassa annettava tuomio saa lainvoiman. Kantaja perusteli hakemustaan sillä, että hänen oikeudellinen intressinsä vaatimuksen turvaamiseen menettelyn ajaksi perustuu siihen, että mikäli vaatimusta ei turvata, kantajalle voi aiheutua taloudellisia menetyksiä, koska hän maksaa säännöllisesti eriä, jotka muodostuvat lainapääoman lyhennyksestä ja koroista, mikä voi vähentää hänen varallisuuttaan ja johtaa vastaajan perusteettoman edun saamiseen.

Asianosaisten pääasialliset perustelut

- 3 Kantaja väittää, että edellä mainittu kiinnelainasopimus on pätemätön ja sisältää kiellettyjä sopimusehtoja, jotka eivät sido kantajaa. Kantaja katsoo, että hänellä on oikeudellinen intressi edellä esitetyn muun kuin rahamääräisen vaatimuksen turvaamiseen, koska hänelle voi aiheutua taloudellisia menetyksiä.
- 4 Vastaaja ei ole vielä vastannut kanteeseen, koska hänelle ei ollut vielä ennakkoratkaisupyynnön antamishetkellä annettu tiedoksi jäljennöstä kanteesta, mikä johtuu siitä, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin ratkaisee ensisijaisena hakemuksen muun kuin rahamääräisen vaatimuksen turvaamiseksi.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 5 Edellä esitetyn ennakkoratkaisukysymyksen esittämisen tarpeellisuudesta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että unionin oikeuden tulkinta on tarpeen, jotta tuomioistuin voi soveltaa oikein kansallisen oikeuden säännöksiä, jotka koskevat mahdollisuutta muun kuin rahamääräisen vaatimuksen turvaamiseen tilanteessa, jossa vastaajaan kohdistuu (29.9.2022 alkaen) pakollinen rakenneuudistusmenettely ja pankin liiketoiminta on tämän seurauksena siirretty pankkien vakuusrahaston perustamalle omaisuudenhoitoyhtiölle.
- 6 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että kantajan hakemus muun kuin rahamääräisen vaatimuksen turvaamiseksi nyt käsiteltävässä asiassa olisi lähtökohtaisesti hyväksyttävä, sillä kantaja on esittänyt vaatimuksen tueksi uskottavat perustelut ja osoittanut, että hänellä on oikeudellinen intressi vaatimuksen turvaamiseen.
- 7 Kuitenkin pankkien vakuusrahastosta annetun lain 135 §:n 1 momentin nojalla ennen rakenneuudistusmenettelyn käynnistämistä aloitetut perintä- tai turvaamistoimenpidemenettelyt, jotka kohdistuvat rakenneuudistuksen kohteena olevan yhtiön omaisuuteen, on lopetettava, ja mainitun lain 135 §:n 4 momentissa kielletään perintä- tai turvaamistoimenpidemenettelyjen käynnistäminen rakenneuudistuksen kohteena olevaa yhtiötä vastaan pakollisen rakenneuudistuksen aikana. Direktiivin 2014/59 70 artiklan 1 kohta on saatettu osaksi Puolan oikeutta viimeksi mainitulla säännöksellä.
- 8 Käsitellessään kantajan hakemusta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, mikä on direktiivin 2014/59 70 artiklan 1 kohdan oikea tulkinta sen osalta, koskeeko kyseisessä säännöksessä säädetty kiello ainoastaan mahdollisuutta turvata saaminen perintämenettelyssä vai koskeeko se minkä tahansa turvaamistoimenpidemenettelyn käynnistämistä kriisinratkaisun kohteena olevaa yhtiötä vastaan.
- 9 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on mahdollista katsoa, että direktiivin 2014/59 70 artiklassa säädettyä kielloa voidaan soveltaa ainoastaan sellaisiin omaisuuseriin, jotka ovat jo osa kriisinratkaisun kohteena olevan tai likvidoitavan yhtiön omaisuutta, jolloin perintä tai turvaamistoimenpide voisi johtaa niiden poistumiseen kyseisestä omaisuudesta perinnän tai turvaamistoimenpiteen tuloksena. Tuomioistuin katsoo, että kiello käynnistää turvaamistoimenpidemenettely ei voi siten koskea omaisuuseriä, jotka eivät vielä ole osa tätä omaisuutta. Tällöin mainittu säännös ei estäisi kantajan hakemuksen hyväksymistä.
- 10 Unionin oikeuden näkökulmasta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että direktiivin 2014/59 johdanto-osan viidennen perustelukappaleen mukaan on vaikea löytää syytä, miksei tämänkaltaisia muita kuin rahamääräisiä vaatimuksia kriisinratkaisun kohteena olevaa pankkia kohtaan voitaisi hyväksyä, sillä direktiivin nojalla kriisinratkaisu on toteutettava noudattaen periaatetta, jonka

mukaan velkojat eivät saa jäädä tavanomaiseen maksukyvyttömyysmenettelyyn verrattuna huonompaan asemaan.

- 11 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ehdottaa, että unionin tuomioistuin vastaa sen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen siten, että direktiivin 2014/59 70 artiklan 1 kohta koskee ainoastaan mahdollisuutta turvata rahamääräinen vaatimus perintämenettelyssä.
- 12 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa lisäksi, että unionin tuomioistuimen tähänastisessa käytännössä on keskitytty yksinomaan direktiivin 2014/59 70 artiklan 1 kohdan kirjaimelliseen tulkintaan, mikä kuitenkin tekee mahdottomaksi unionin oikeuden säännöksillä tavoiteltujen päämäärien toteutumisen. Näin ollen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa tarvetta varmistaa unionin oikeuden tehokas toteutuminen käytännössä.
- 13 Lopuksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklan nojalla nopeutettua menettelyä, sillä asian luonne, joka johtuu siitä, että hakemus muun kuin rahamääräisen vaatimuksen turvaamiseksi on siviiliprosessilain säännösten nojalla ratkaistava viipymättä, edellyttää välitöntä ratkaisua.

TYÖASIAKIRJA